

учащихся. В процесі оволодіння орфографією учасники спеціальної загальноосвітньої школи на різних роках навчання испытують значительні труднощі. Це пояснюється суттєвим недорозвитком ведучих психічних процесів умовно відсталих учасників і їх обмеженим мовним розвитком, а також недостатністю сформованості слухового сприйняття, неперфектності розвитку аналітико-синтетичної діяльності, обмеженості мовного і чутливого досвіду, в цілому і ускладнюють формування орфографічної навички цієї категорії учасників. Їх узагальнення і систематизація обґрунтовують необхідність інноваційних розробок формування орфографічної навички у умовно відсталих учнів, зокрема, автори звертають увагу на такі аспекти проблеми: використання проговорювання і коментування, опорних комплексів, алгоритмізації правил, використання сигнальних карток, формування первинної чутливої основи грамотного письма.

Ключові слова: умовно відсталі учасники, орфографічна навичка, проговорювання, коментування, алгоритмізація правил, сигнальні картки, опорні комплекси.

Piontkivsky G.S., Zabožhan I.A. Shaping of spelling skills of students in the national methods of teaching the mother tongue

In this paper the authors analyzed the classical and modern national approaches to solving the actual problem of native language teaching methods - Formation of spelling skills in mentally retarded students. In the process of mastering spelling students special secondary school in different years of training experience considerable difficulties. This is a significant underdevelopment leading mental processes of mentally retarded students and their limited language development, as well as failure of formation of auditory perception, imperfection of analytic-synthetic activity, limited speech and sensory experience that general and impede the formation of spelling skills of students in this category. Their generalization and systematization of justifying the need for innovation in the formation of spelling skills of mentally retarded students, in particular, the authors draw attention to the following aspects of the problem: the use prohovoryuvannya and commenting, support systems, algorithmic rules using signal cards, formation of primary sensory foundations of literacy and writing.

Keywords: mentally retarded pupils spelling skill prohovoryuvannya, commenting algorithmic rules signal card support complex.

Стаття надійшла до редакції 07.11.2014

Статтю прийнято до друку 17.11.2014

Рецензент: д.п.н., професор Федоренко С.В.

УДК 37.013.42-376-043.3

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-ІНВАЛІДІВ

Полулященко Ю.М.

кандидат педагогічних наук

Сучасна політика держави щодо людей з обмеженими функціональними можливостями - це результат її розвитку протягом останніх 200 років. Значною мірою вона відображає загальні умови життя, а також соціальну та економічну політику в різні періоди часу. Протягом багатьох років політика стосовно інвалідів розвивалася від елементарного догляду у спеціальних закладах до навчання та реабілітації людей, які стали інвалідами у дорослому віці [3].

Одним із найважливіших чинників прогресивного розвитку суспільства є гуманне, милосердне та дбайливе ставлення до дітей і молоді, які позбавлені можливості вести повноцінне життя внаслідок вад фізичного та психічного розвитку [4].

Проведення анкетування показало, що проблеми дітей і молоді з обмеженими функціональними можливостями зосереджені у наступних сферах: психологічна допомога дітям і батькам (нестача матеріально-технічного та інформаційно-методичного забезпечення інноваційних методів роботи); медичне обслуговування (недостатня кількість і якість послуг безкоштовного лікування, а також профілактики, реабілітації і ранньої діагностики, брак спеціалізованих закладів і фахівців, особливо в сільській місцевості, брак путівок на оздоровлення в санаторіях для дітей-інвалідів); матеріальне забезпечення (недостача пільг, безкоштовного забезпечення технічними та медичними засобами лікування, реабілітації, компенсації вад і захворювань); підготовка дітей і молоді до самостійного життя (нестача центрів соціальної адаптації, центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з обмеженими функціональними можливостями, створення спеціальних служб знайомств та ін.); освіта і професійне навчання (нестача спеціальних груп у дитячих садках і спеціальних класів у школах, особливо в сільській місцевості, недостатня якість надомного навчання і спеціальної підготовки педагогів); вільне пересування, невиконання вимог законодавства щодо пристосування будівельних споруд і транспорту до потреб людей дітей з обмеженими функціональними можливостями) [2].

Вирішити всі ці проблеми одночасно неможливо, проте зменшити їх тиск можна. Враховуючи вищевикладене, спробуємо сформулювати положення, які будуть складати основу розробки педагогічних умов

щодо підвищення ефективності процесу соціальної адаптації дітей-інвалідів у регіональних центрах реабілітації:

1. Соціальну адаптованість дитини з обмеженими можливостями ми розглядаємо як систему практичних заходів держави і суспільства, спрямованих на відновлення соціально-економічних, соціально-політичних, правових, екологічних, медико-психолого-педагогічних умов, які забезпечують на сучасному рівні виживання і розвиток дітей та спрямовані на подолання ситуації, коли дії окремих осіб чи інститутів наносять безпосередню шкоду здоров'ю дитини, її фізичному, психічному, моральному, інтелектуальному розвитку, деформують природний процес соціалізації особистості та її самореалізації [5].

2. Під змістом процесу соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями здоров'я ми розуміємо безпосередньо захист дитини від різних негативних впливів, забезпечення її фізичної, психологічної та соціальної безпеки, озброєння дитини первинними знаннями та ресурсами для самостійного опору, підготовку та формування власного способу щодо подальшого життя в умовах реабілітаційних центрів та за їх межами, гарантію реалізації права кожної дитини на сімейне виховання.

3. Метою корекційно-реабілітаційної діяльності регіональних центрів реабілітації дітей-інвалідів є ліквідація та попередження екстремально-стресових ситуацій життя, відновлення порушених прав на сімейне виховання, повноцінний фізичний, психічний, особистісний розвиток та самореалізацію.

4. Базовою складовою механізму здійснення психолого-педагогічної діяльності центрів реабілітації дітей з обмеженими можливостями є професійна комплексна допомога, в основу, якої покладено принцип поєднання психологічної, медико-педагогічної, правової та соціальної реабілітаційно-адаптаційної програм; яка базується на оцінці потреб дитини (її сім'ї), тобто – діагностичній основі, індивідуальній корекції та терапії, особистісно-зорієнтованій навчально-виховній діяльності, гарантії прав і задоволенні потреб та інтересів дитини, її поверненні до так званої нормальної життєдіяльності, самоствердженні у соціумі, підготовці до подальшого перебування за межами центрів реабілітації.

5. Провідними видами діяльності, які виступають системоутворюючим чинником процесу соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями у центрах реабілітації є соціально-психологічна реабілітація та корекційно-виховна робота, які є взаємозалежними та взаємодоповнюючими площинами педагогічної діяльності центру.

Діти з обмеженими психофізичними можливостями відрізняються від їх умовно здорових однолітків наявністю фізичних або інтелектуальних розладів, відсутністю або недостатністю життєво необхідних знань, умінь та навичок, невмінням пристосуватись до навколишнього середовища. Отже, самостійно такі діти не можуть освоїти навколишній простір. Їм потрібна довготривала, постійна й кваліфікована педагогічна допомога. Така допомога може бути надана в регіональних центрах ранньої соціальної реабілітації за наявності відповідних педагогічних умов [1].

Соціальна адаптація дітей-інвалідів у центрах ранньої соціальної реабілітації являє собою процес, у якому беруть участь батьки, вчителі-реабілітологи, медичні та соціальні працівники, спеціалісти інших служб та відомств. Усі вони спрямовують свої зусилля на те, щоб забезпечити процес ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів, надати своєчасну педагогічну, психологічну, медичну допомогу тим, хто має в цьому потребу. Успіх у вирішенні проблеми залежить від того, які педагогічні умови будуть створені для цього. Адже педагогічні умови передбачають постановку і вирішення певних завдань, реалізацію конкретних функцій і напрямів діяльності, створення реабілітаційного середовища, необхідного дітям-інвалідам, передачу їм знань, умінь і навичок, які потрібні для виявлення власної активності у найважливіших сферах життєдіяльності.

Забезпечуючи тісний взаємозв'язок та активну співпрацю батьків і працівників центрів соціальної реабілітації, вкрай необхідним виявляється створення реабілітаційного середовища, завдяки якому дитина-інвалід буде почувати себе повноцінним членом суспільства. Педагогічні умови повинні охоплювати також вирішення питань залучення дітей до найважливіших сфер життєдіяльності на основі використання комплексу сучасних форм і методів педагогічного та реабілітаційного впливу, забезпечення належної педагогічної освіти батьків та розвитку професійної майстерності працівників центрів ранньої соціальної реабілітації.

Регіональні центри соціальної реабілітації можуть успішно вирішувати завдання освіти і виховання дітей лише тоді, коли будуть чітко визначені мета, завдання, функції та напрями їх діяльності; усіма організаторами й учасниками реабілітаційного процесу осмислені завдання ближньої і віддаленої перспективи того, що потрібно дітям з обмеженими можливостями для їх повноцінної адаптації та соціалізації.

До основних функцій центрів ранньої соціальної реабілітації можна віднести діагностичну, корекційну, розвивальну, освітню, виховну. У дітей-інвалідів важливо формувати ціннісне ставлення до життя, у різних його виявах, залучати тим самим до світоглядних, моральних, естетичних, правових та інших духовних цінностей.

У більшості таких центрів працюють мультидисциплінарні команди фахівців: соціальний педагог, логопед-дефектолог, психолог, реабілітолог, соціальний працівник. Мультидисциплінарний підхід в роботі центрів соціально-психологічної реабілітації для дітей та молоді з функціональними обмеженнями дає можливість забезпечити

надання клієнтам комплексу корекційно-реабілітаційних послуг та здійснювати різні форми педагогічної роботи.

Другою умовою успішності процесу соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями у центрах ранньої соціальної реабілітації є наявна необхідність встановлювати з батьками дітей-інвалідів тісні контакти, взаємодіяти з ними, спільно вирішувати завдання. Основними виявами такої співпраці центрів ранньої соціальної реабілітації з батьками можуть бути вивчення стану психофізичного і духовного розвитку дітей; обговоренням змісту і методів психофізичної реабілітації та соціальної адаптації дітей-інвалідів; залучення батьків до реабілітаційного процесу; визначення перспективної програми соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями.

Зазначимо, що взаємодія центрів ранньої соціальної реабілітації і батьків передбачає передусім вивчення стану психофізичного та духовного розвитку дітей. Адже психологічний стан дітей з обмеженими можливостями здоров'я є віддзеркаленням їх індивідуальних особливостей, які можна спостерігати в умовах сімейного спілкування, а також в центрі соціальної реабілітації. Аналіз існуючої практики засвідчує, що впливати на емоційно-вольову та інтелектуальну сферу особистості, проводити корекційні заняття не можна без глибокого знання процесів, які відбуваються в умовах сім'ї і зумовлюють поведінку дітей-інвалідів.

Батьки повинні бути своєчасно проінформованими про хід реабілітаційного процесу, його успіхи або невдачі, про особливості формування життєвого досвіду дитини. Саме тому з перших днів перебування дитини-інваліда в центрі ранньої соціальної реабілітації важливим є встановлення тісної взаємодії працівників центру з батьками, постійне обговорення питань як змісту, так і методів впливу на дитину.

Взаємодія батьків з працівниками центру ранньої соціальної реабілітації повинна носити не лише інформаційно-консультативний характер. Ця взаємодія має бути практичною і передбачати залучення батьків до здійснення процесу соціальної адаптації дітей. Аналіз існуючої практики ранньої соціальної реабілітації переконує у тому, що активна участь батьків у цьому процесі дозволяє отримувати позитивні результати.

Третьою педагогічною умовою соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями є створення реабілітаційного середовища, яке сприятиме правильному розумінню дітьми навколишньої дійсності. Реалістичне сприйняття навколишнього світу створює сприятливу психологічну основу для появи соціальних властивостей особистості.

Як тільки дитина потрапляє у реабілітаційний центр, вона з перших днів починає відчувати певні переваги: вона потрапляє у доброзичливе оточення, у безбар'єрне середовище, її оточують чуйні фахівці, які розуміють, що відбувається з дитиною і вміють їй своєчасно допомогти. Під впливом реабілітаційного середовища відбувається послідовне розширення оточення дитини. Вона занурюється у позитивно впливовий мікросоціум першого дитячого колективу.

Педагогічно створене реабілітаційне середовище є тим коригуючим оточенням, в якому відбуваються всі позитивні процеси щодо виправлення вад. Формування реабілітаційного середовища - справа і сім'ї, і центру, і громади. Сімейно-суспільне та предметно-просторове оточення - це і є той соціалізуючий осередок, той педагогічний інструментарій, який, при правильному використанні, послідовно та цілеспрямовано формує життєву обізнаність дитини.

Обов'язковою умовою є проживання дитини в своїй сім'ї, у біологічно-близькому та психологічно-комфортному оточенні. Соціосімейні форми реабілітаційного середовища важливі тим, що передбачають створення навколо дитини-інваліда таких умов, які б до мінімуму зводили виникнення негативних емоцій, стресових ситуацій, а посилювали б почуття взаєморозуміння, доброзичливості, гуманістичних підходів до вирішення проблемних ситуацій на основі добра, справедливості, чуйності, любові.

Життя дитини з обмеженими можливостями неможливе без спілкування - основного показника інтеграції. Але, саме в силу своїх обмежень вона часто позбавлена можливості перебувати серед своїх однолітків, можливості спілкуватись. Реабілітаційне середовище покликане відкрити дітям-інвалідам рівні можливості для самоствердження. Тому, організовуючи реабілітаційний процес, формуючи середовище, в якому будуть перебувати діти, слід пам'ятати, що вони повинні мати рівні можливості.

Середовище, у якому зростає і розвивається дитина, неодмінно впливає на процес її формування, має важливе значення для життєдіяльності, воно повинно бути оптимально спланованим і якісно облаштованим, виступати організуючою структурою, у межах якої відбувається процес реабілітації дитини-інваліда, процес її розвитку як особистості.

Наступна умова успішного вирішення завдань соціальної адаптації дітей-інвалідів вимагає кваліфікованого підходу до їх розв'язання, виявлення педагогічної культури і професійної майстерності з боку тих, хто залучається до освітньо-виховної та реабілітаційної роботи з цією категорією дітей. З погляду організаційно-педагогічного забезпечення цього процесу видаються необхідними: підвищення педагогічної культури батьків; підготовка вчителя-реабілітолога та асистента вчителя-реабілітолога до роботи в центрах; підготовка спеціалістів та керівників центрів ранньої соціальної реабілітації; науково-методична допомога працівникам центрів.

Головними дієвими особами педагогічного впливу на дітей-інвалідів є сім'я та спеціалісти центру:

вчителі-реабілітологи, їх асистенти, спеціалісти поглибленого впливу. Спеціальність вчителя-реабілітолога - комплексна, бо вимагає від спеціаліста різнопланових знань. Це, перш за все, глибоке знання загальної та спеціальної педагогіки дошкільного виховання, володіння відповідними сучасними методиками корекційного впливу, знання психології, анатомії та фізіології дитини, вміле поєднання у повсякденній роботі елементів фізіотерапевтичного впливу з проведенням логопедичної корекції та наданням психофізичної допомоги. Вчитель-реабілітолог повинен знати державні стандарти освіти і, залежно від проблем дитини, від ступеня її відхилення від нормального розвитку, вміти скласти та реалізувати індивідуальну програму реабілітації, залучаючи до цього процесу спеціалістів поглибленого впливу та сім'ю дитини з обмеженими можливостями здоров'я. Вчитель-реабілітолог бере участь у всіх ключових напрямках реабілітації.

Отже, можемо зазначити, що педагогічне забезпечення процесу психофізичної реабілітації та соціальної адаптації дітей-інвалідів повинно мати системний характер, охоплюючи, при цьому, орієнтаційний, змістовний, комунікативний, особистісний, технологічний та професійний параметри. Урахування їх у педагогічному процесі дозволяє зробити діяльність центрів ранньої соціальної реабілітації ефективною, цілеспрямованою і послідовною.

Література

1. Акатов Л. И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья. Психологические основы : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Акатов Л. И. — М. : ВЛАДОС, 2003. — 368 с. **2. Глоба О.П. Региональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з обмеженими психофізичними можливостями:** [монографія] / Олександр Петрович Глоба. — Краматорськ: ДДМА, 2011. - 348с. **3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»** // Права інвалідів в Україні. — К.: Сфера, 2002. — С.165–169. **4. Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам»** // Права інвалідів в Україні. — К.: Сфера, 2002. — С.56–64. **5. Синьов В.М. Психолого-педагогічні проблеми дефектології та пенітенціарії.**-К.:»МП Леся»,-2010.-779с.

References

1. Akatov L. I. Sotsialnaya reabilitatsiya detey s ogranichennymi vozmozhnostyami zdorovya. Psihologicheskie osnovy : ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy / Akatov L. I. — M. : VLADOS, 2003. — 368 s. **2. Globa O.P. Regionalne reabilltatslyne seredovishe yak faktor sotsiallatsiyi dltey i molodi z обмеженими психофізичними можливостями:** [monograflya] / Oleksandr Petrovich Globa. — Kramatorsk: DDMA, 2011. - 348s. **3. Zakon UkraYini «Pro osnovi sotsialnoYi zahischenosti Invalldiv v UkraYinl»** // Prava Invalldiv v UkraYinl. — K.: Sfera, 2002. — S.165–169. **4. Zakon UkraYini «Pro derzhavnu sotsialnu dopomogu Invalldam z ditinstva ta dityam-Invalldam»** // Prava Invalldiv v UkraYinl. — K.: Sfera, 2002. — S.56–64. **5. Sinov V.M. Psihologo-pedagogichnl problemi defektologiyi ta penltentslariYi.**-K.:»MP Lesya»,-2010.-779s.

Полулященко Ю.М. Підвищення ефективності діяльності центрів реабілітації дітей-інвалідів.

У статті розглядаються питання теорії і практики реабілітації та соціальної адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Автор доводить, що регіональні центри соціальної реабілітації можуть успішно вирішувати завдання освіти та виховання дітей-інвалідів лише з умов, коли будуть чітко визначені мета, завдання, функції та напрями їх діяльності; усіма організаторами й учасниками корекційно-реабілітаційного процесу будуть осмислені завдання ближньої і віддаленої перспективи того, що потрібно дітям з обмеженими можливостями для їх повноцінної адаптації та соціалізації. Вкрай необхідним визначено створення реабілітаційного середовища, у якому зростає і розвивається дитина, завдяки якому дитина-інвалід буде почувати себе повноцінним членом суспільства, яке впливає на процес її формування, має важливе значення для життєдіяльності, виступати організуючою структурою, у межах якої відбувається, процес розвитку дитини-інваліда як особистості. Педагогічні умови повинні охоплювати вирішення питань залучення дітей до найважливіших сфер життєдіяльності на основі використання комплексу сучасних форм і методів педагогічного та реабілітаційного впливу, забезпечення належної педагогічної освіти батьків та розвитку професійної майстерності працівників центрів ранньої соціальної реабілітації.

Ключові слова: психофізична реабілітація, соціальна адаптація, інклюзія, інтеграція, медико-психолого-педагогічний супровід.

Полулященко Ю.М. Повышение эффективности деятельности центров реабилитации детей-инвалидов.

В статье рассматриваются вопросы теории и практики реабилитации и социальной адаптации детей с нарушениями в развитии. Автор доказывает, что региональные центры социальной реабилитации могут успешно решать задания обучения и воспитания детей-инвалидов только при условии, когда будут четко определены цели, задачи, функции и направления их деятельности; всеми организаторами и участниками коррекционно-реабилитационного процесса будут осмыслены задания ближние и дальние перспективы того, что нужно детям с ограниченными возможностями для их полноценной адаптации и социализации. Выделено как необходимое создание реабилитационной среды, в которой растет и развивается ребенок, благодаря которой он будет чувствовать себя полноценным членом общества, которая влияет на процесс его формирования, имеет важное значения для жизнедеятельности, выступает организующей структурой, в рамках которой происходит процесс развития ребенка-инвалида как личности. Педагогические условия должны охватывать решение вопросов задействования детей в важнейшие сферы жизнедеятельности на основе использования комплекса современных форм и методов педагогического и реабилитационного влияния, обеспечения надлежащего педагогического образования родителей и развитие профессионального мастерства работников центров ранней социальной реабилитации.

Ключевые слова: психофизическая реабилитация, социальная адаптация, инклюзия, интеграция, медико-психолого-педагогическое сопровождение.

Polulyaschenko Y.M. The increasing of effectiveness at activities of centers of rehabilitation of disabled children.

In the article examines the issue of the theory and practice of rehabilitation and social adaptation of children with disorders of development. The author proves that the regional centers of social rehabilitation can solve the tasks of education of disabled children very successfully. It can be truth provided that aims, tasks, functions and the directions of their activities will be identified. The tasks of prospects for needs of disabled children, adaptation and socialization of them will be identified by organizers and participants of the correctional and rehabilitation process. It is very important create a rehabilitation "sphere" (environment), where children will grow up and develop. This "sphere" affects on the process of formation of these children and it also has an important value for their vital activity. Additionally, it is an organizing structure, which helps disabled children become a personality. Pedagogical conditions should cover the solutions of problems of involvement of children in the most important spheres of life based on using of complex of the modern forms and methods of pedagogical and rehabilitation impact. Moreover, it includes the ensuring of proper pedagogical education of parents and development of professionalism of workers at the centers of earlier social rehabilitation.

Keywords: psychophysical rehabilitation, social adaptation, inclusion, integration, medical and psycho-pedagogical support.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2014 р.

Статтю прийнято до друку 01.09. 2014 р.

Рецензент: к.п.н. Глоба О.П.

УДК: 376.36:81

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ПОСТАВИ

Пригородова І.М.,
Глоба О.П.

доктор педагогічних наук, доцент

Коли мова йде про дітей з порушеннями психофізичного розвитку, вона охоплює дуже багато галузей психолого-педагогічної науки (загальна і соціальна педагогіка, дидактика, психологія, адаптивна фізична культура), які виділені як самостійні дисципліни в науковому переліку галузей знань України. Всі ці дисципліни об'єднуються у корекційній педагогіці та спеціальній психології для вивчення специфіки особливих освітніх потреб дітей з вадами психофізичного розвитку [3].

Відомо, що процес абілітації людини (від лат. *Habilitas* - придатність), відбувається у нерозривній взаємодії двох процесів - онтогенезу (психофізичного розвитку організму) та соціалізації (входження індивіда у соціальне оточення, присвоєння ним елементів людської культури).

За ствердженням відомого українського науковця-дефектолога академіка В.М.Синьова, у випадках, коли процеси розвитку та соціалізації у своїй взаємодії суттєво ушкоджені, і звичайного виховання, орієнтованого на нормальний перебіг цих процесів, виявляється недостатнім щоб забезпечити якісне управління абілітацією дитини, виховання має набути характеру корекційного (від лат. - *correction* - поліпшення, виправлення), тобто такого, що виправляє, зменшує недоліки розвитку та соціалізації, попереджує виникнення небажаних новоутворень в особистості, створює спеціальні умови для формування позитивних рис та якостей особистості, розвиток та соціалізація якої відбувається на порушеній, специфічній основі. Саме корекційне виховання цілеспрямовано і послідовно поліпшує розвиток і соціалізацію особистості у єдиному процесі її абілітації [4].

Залучення дітей з порушеннями психофізичного розвитку до активних занять фізичною культурою і спортом має розглядатись як важлива ланка комплексу навчально-виховної роботи у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах. Головна мета фізичного виховання дітей з вадами розвитку - корекція та компенсація рухових порушень й недоліків фізичного і психічного розвитку засобами та методами адаптивної фізичної культури, формування в них культури здоров'я, виховання навичок здорового способу життя.

Таким чином, є всі підстави для того, щоб профілактичне значення фізичної культури та спорту розцінювати як неспецифічне попередження припинення розвитку функціональних відхилень, насамперед з боку нервової, опорно-рухової, дихальної та серцево-судинної систем [1].

Сьогодні, за умов реформування та розбудови спеціальної освіти, в тому числі і системи фізичного виховання дітей з вадами фізичного та психічного розвитку, виникає низка проблем. Одна з них – недостатня теоретична розробка змісту фізичного виховання цієї категорії дітей. Це ускладнює практичну діяльність вчителів у виборі засобів, методів і форм організації та проведення занять фізичною культурою і спортом. Для успішного вирішення цієї проблеми важливо активізувати всебічне вивчення фізичного і функціонального розвитку, а також рухових здібностей цієї категорії дітей та залучення психолого-педагогічних і медико-біологічних методів дослідження за різних режимів педагогічного впливу [3].